

Timothy Snyder

Läget i kriget – Tankar från Kyiv

Ovan: Snyder i Kyiv [Kiev] i början av september 2023

Hälsningar från Kyiv. Jag har tillbringat de senaste dagarna i Ukraina, här i huvudstaden och i de södra regionerna kring Odessa, Mykolaiv och Cherson, och försökt bilda mig en uppfattning om läget i kriget. Jag ska skriva mer om mina erfarenheter, men jag tänkte att det här kunde vara ett bra tillfälle att dela min övergripande uppfattning.

Detta är ett kritiskt tillfälle, dels på grund av vad som händer och dels på grund av vår egen tidsuppfattning. Ett och ett halvt år är en olustig tidsrymd för oss. Vi skulle kanske vilja tro att den kan leda till en snabb avslutning med hjälp av någon offensiv eller något vapen. När kriget inte avslutas snabbt tenderar vi att komma fram till att det råder ett ”dödläge”, vilket är en situation som varar för evigt. Detta stämmer inte, och det fungerar som ett slags ursäkt för att inte ta reda på vad som händer. Detta är ett krig som kan vinnas, men bara om vi har tillräckligt tålamod för att inse grunddragen och möjligheterna.

Rysslands framgångar i invasionen nåddes nästan uteslutande under de första veckorna, i februari och mars 2022. Dessa framgångar var framför allt möjliga tack vare det faktum att Ryssland hade annekterat Krimhalvön under sin tidigare invasion av Ukraina 2014. Under 2022 vann Ukraina slagen om Kyiv, Charkiv och Cherson och tog tillbaka ungefär halva det territorium som Ryssland hade vunnit.

Under första halvan av 2023 inledde Ryssland en offensiv som nästan inte uppnådde någonting förutom staden Bachmut. Under andra halvan av detta år har Ukraina inlett en motoffensiv som har erövrat betydligt mer territorium än den ryska offensiven, men som inte (ännu) har förändrat det övergripande strategiska läget (men kan komma göra det). I Ryssland gjordes ett kupp försök av Jevgenij Prigozjin, ledare för den legostyrka som intog Bachmut. Han och Putin slöt en överenskommelse, efter vilken Putin dödade honom. I samband med detta har Sergej Surovikin, troligen den mest kompetente ryske generalen, fråntagits sitt kommando. Ryssland har nu ingen meningsfull offensiv potential. Dess strategi är att fortsätta

terrorn mot civilbefolkningen tills ukrainarna inte längre kan härda ut. Detta är, i alla fall utifrån min erfarenhet, inte en framkomlig väg. Å andra sidan har Ryssland haft tid till en omfattande utbyggnad av en lång försvarslinje i öster och söder, och till att förbereda sig för ukrainska offensiver. Detta gör den ukrainska offensiven mycket svår att genomföra.

Ukraina ville avancera under förra året, innan befästningarna kommit på plats. De saknade nödvändiga vapen, och Elon Musk valde att strypa Ukrainas tillgång till kommunikationer. Detta innebar troligen att kriget förlängdes. Eftersom Musks beslut baserades på hans internalisering av den ryska propagandan om kärnvapenkrig, och åtföljdes av att han upprepade denna propaganda, gjorde han ett kärnvapenkrig mer troligt. Om mäktiga män förmedlar budskapet att blotta talet om kärnvapenkrig är tillräckligt för att vinna konventionella krig, då kommer vi att få fler länder med kärnvapen och fler konventionella krig som kan eskalera till nukleära. Ukraina har varit resistent mot den ryska skrämeltaktiken, lyckligtvis för oss alla.

Ukraina hade inte de vapen de behövde förra året av delvis samma skäl: amerikanerna tillät den ryska propagandan att tränga undan strategiska kalkyler. Vid det här laget har dock den amerikanska sidan i princip förstått att Rysslands kärnvapenhot var en psykologisk operation med syfte att minska takten för vapenleveranserna. USA och dess europeiska partners har levererat vapen till Ukraina, vilket varit helt outhärligt. Historiskt sett har dock takten varit långsam. Stridsflygplan är på väg, men ett år för sent för den nuvarande offensiven. Så ukrainarna försöker nu genomföra en offensiv under förhållanden som amerikanska stabs-officerare skulle finna utmanande. Amerikanerna tar för givet ekonomisk överlägsenhet, inledande sabotage av logistik och herravälde i luften, vilket inte på någon punkt beskriver det ukrainska läget. Ukrainarna har inte ens numerär överlägsenhet, för att inte tala om överläget 3-1 eller 5-1 som brukar vara standardprincipen för en offensiv.

Striderna under sommaren har varit mycket hårda och mycket kostsamma för Ukraina, hårdare och kostsammare, tror jag, än de hade behövt vara. Jag besökte sårade soldater på ett rehabiliteringscenter tidigare idag; bland de många känslor som detta väckte fanns också en känsla av skuld för att mitt folk skulle kunna ha gjort mer för att skydda detta folk. (Om du vill skydda dem, överväg att ge ett bidrag till *Come Back Alive* eller *United24* eller *Unite with Ukraine*).

Emellertid har den ukrainska territoriella framryckningen denna sommar varit tillräcklig för att orsaka en störtskur av rop på eldupphör från kremlvänliga röster. På grund av det sätt som våra media verkar fungera verkar dessa krav (snarare än händelseutvecklingen vid fronten) ibland uppfattas som nyheter. Kremlvänliga debattartiklar smugglar in antaganden om att Ukraina inte avancerar, medan det i själva verket gör det. Kremles allierade gör ett nummer av det ukrainska lidandet, men citerar aldrig ukrainare eller de opinionsmätningar som visar ett överväldigande stöd för kriget.

Det finns hur som helst ingen som helst anledning att tro på att Kreml faktiskt skulle känna sig begränsade av en sådan överenskommelse; de började inte ens leva upp till överenskommelsen efter den förra invasionen, och genom att invadera igen har Moskva brutit mot alla överenskommelser med Ukraina (samtidigt som de gör klart att de inte betraktar Ukraina som en stat). Ryska propagandister som talar till den ryska publiken döljer inte att målet är att utplåna den ukrainska nationen och att ett eldupphör bara skulle betyda att köpa tid. Nu när kärnvapenbluffen i stort sett har slitits ut har Moskva ändrat sin taktik och försöker i stället få folk att tro att ingenting händer på slagfältet. Moskva hoppas kunna motivera Ukrainas allierade att hålla tillbaka Ukraina tillräckligt länge för att Ryssland ska kunna vända styrkebalansen till sin egen fördel.

Ukraina utnyttjar sin egen förmåga till långdistansangrepp för att förstöra flygplan och logistik på ryskt territorium, vilket är ett nödvändigt villkor för att vinna kriget. Det här är en

genant utveckling eftersom de västallierade inte alltid tänker igenom hur ett krig av det här slaget kan föras till sitt slut. Det slutar när ena sidan vinner. Frågan är vem som vinner och under vilka villkor.

USA:s allierade intar den korrekta ståndpunkten att Ukraina för att vinna måste bryta igenom de ryska linjerna. Men det finns helt enkelt inte tillräckligt många ukrainare att kasta in i framstötter, och ur ett ukrainskt perspektiv bör dessa liv riskeras först när slagfältet har formerats. Begrepp om vad som kan betecknas som ett genombrott är också för snävt definierade. Även om man bortser från värdet av liv, vilket är vad detta krig egentligen handlar om, visar den militära historien att segrar på slagfältet är det sista stadiet i en större process som börjar med logistik.

Det här kriget har introducerat en helt ny teori om vad ett försvarskrig innebär: att kämpa enbart på sitt eget territorium. Detta motsvarar inte internationell lag och har aldrig varit en förnuftig idé. Det är lite som att hålla på ett lag i basketboll men anse att det borde spela utan att någonsin föra bollen över mittlinjen, eller heja på en boxare men hävda att han inte får slå några slag efter att hans motståndare gjort det. Hade en sådan föreställning varit gällande i tidigare krig skulle ingen av Ukrainas partners någonsin ha vunnit något av de krig de är stolta över att ha vunnit.

Den uttalade farhågan är att Ryssland kan komma att "eskalera". Detta argument är en triumf för den ryska propagandan. Inget av Ukrainas tillslag över gränsen har gjort något annat än att minska den ryska förmågan. Inget har lett till att Ryssland gjort saker som de inte gjorde tidigare. Begreppet "eskalering" är i detta sammanhang ett missförstånd. Genom att sabotera den ryska logistiken försöker Ukraina avsluta kriget. Ukraina kommer inte att göra i Ryssland de flesta av de saker som Ryssland har gjort i Ukraina. De kommer inte att ockupera eller annektera territorium, de kommer inte att avrätta civila, de kommer inte att bygga koncentrationsläger och tortyrkammare. Vad de måste tillåtas göra, för att ha en chans att stoppa denna ryska praktik i Ukraina, är att nå kapacitet att vinna kriget. Med varje by som Ukraina tar tillbaka ser vi den mest betydelsefulla deeskaleringen: bort från krigsförbrytelser och folkmord, mot något som mer liknar ett vanligt liv.

Segern kommer att vara svår att uppnå, men den är det relevanta konceptet. Jag känner inga ukrainare vid det här laget som inte har förlorat en vän eller familjemedlem i kriget. Mina vänner tenderar nu att ha en viss mörk cirkel kring ögonen och en tendens att skåda in i fjärran. Och ändå är nivån av beslutsamhet mycket, mycket hög. Under de få dagar jag har varit här var det skett missilattacker inne eller nära båda städerna jag har övernattnat i, en mördande ryskt attack mot en marknad och ett ryskt försök att stoppa Ukrainas spannmåls-export med missiler och drönare. Detta är dagligt liv – men det är ett ukrainskt dagligt liv, inte vårt. Ukrainarna utför hela kampen; vi bidrar med en del av finansieringen. Men det som det ukrainska motståndet försvarar sträcker sig långt bortom Ukraina.

Ukrainarna försvarar den lagliga ordning som upprättades efter Andra världskriget. De har utfört hela NATO-uppdraget som gäller att hejda och vända en attack från Ryssland med en oansenlig procent av NATO:s militärbudgetar och noll förluster för NATO:s medlemmar. Ukrainarna gör ett krig vid Stilla havet mycket mindre troligt genom att demonstrera för Kina att offensiva operationer är svårare än de verkar. De har gjort kärnvapenkrig mindre troligt genom att visa att kärnvapenutpressning inte behöver fungera. Ukraina kämpar också för att återupprätta spannmålsexporten till Afrika och Asien, där miljoner människor riskerar att drabbas av Rysslands attack mot den ukrainska ekonomin. Sist men inte minst, ukrainarna visar att en demokrati kan försvara sig.

Ukrainarna skänker oss sådana slag av säkerhet som vi inte skulle kunna uppnå på egen hand. Jag fruktar att vi tar dessa framsteg för säkerheten som självklara. (I mina mer cyniska

ögonblick fruktar jag att en del av oss, kanske till och med presidentkandidater, ogillar ukrainarna just för att de hjälper oss så mycket.)

Detta krig kommer inte att sluta av en plötslig händelse, och inte heller kommer det att fortsätta för evigt. När och hur det slutar beror till stor del på oss, på vad vi gör, på hur mycket vi hjälper. Även om vi inte alls brydde oss om ukrainarna (vilket vi borde), innebär att få detta krig att sluta med ukrainsk seger det absolut bästa som amerikaner kan göra för sig själva. Faktiskt tror jag aldrig att det i USA:s historia av utlandsrelationer har funnits en chans att säkra så mycket för amerikanerna med en sådan liten insats för amerikanerna. Jag hoppas att vi tar den chansen.

Kyiv den 7 september

Timothy Snyder

Översättning: *Jan Czajkowski*

Tips

Snyder i Kyiv (Kiev) – Youtube (Videos):

1. Ca 15 minuter lång intervju där han bl a diskuterar frågan om folkmord i Ukraina: [Timothy Snyder in Ukraine about Russian war](#)
2. Ett längre samtal (över 1,5 tim): [Freedom as a Value and a Task](#)

Snyder om kriget i Ukraina:

[”Syftet med detta krig är att krossa Ukraina som nation”](#) (juni 2022)

[Att spela offer – Vittnesmål inför FN:s säkerhetsråd om rysk hatpropaganda](#) (mars 2023)

[Prigozjins marsch mot Moskva](#) (juni 2023)